

Kort en krachtig

‘Het stemrecht is het recht van het stemvee om zijn eigen slager te kiezen’. Dat is een gepeperd voorbeeld van een aforisme, in casu verzonnen door Jan Greshoff. Enkele andere, hoewel niet uit zijn kladblok, zijn: ‘Liefde / maakt een klein bed groot’ en ‘Het vlees is zwak / en de wil is ook niet veel zaaks’.

Een korte, krachtige en pittige spreuk, met een filosofische inslag. Dát is de omschrijving van het aforisme. Het fenomeen is volgens het *Woordenboek der Nederlandsche Taal*, kortweg het WNT, al sinds het jaar 1615 in onze taal bekend. Ook Multatuli construeerde in zijn dooie piere eentje een paar pakkende exemplaren, waaronder: ‘Niets is helemaal waar, en misschien zelfs dat niet’. Laat die maar ’s bezinken.

Het probleem met een aforismendictee is, dat de kortspreuken lastig zijn te verwerken in een tekst, waarin we gewoonlijk thema’s als dikvloeibare dijonnaise en cranberryyoghurt proppen, tot het exsudaat ons uitbreekt. Toch zal ik pogen dit dictee enige literaire diepgang te geven. Van veel aforismen is de auctor intellectualis helaas onbekend. Men noemt hem of haar dan Hummes of eh ... dinges. Toch vertonen veel van die anonieme aforismen stevig hang-en-sluitwerk, zoals ‘Na regen komt zonneschijn. / En filevorming’, alsook ‘Al doende leert men / af’.

Er zijn ook ‘stille’ aforismen. We kunnen de moeë voeten op het hockertje parkeren en in een remslaap de volgende hocus pocus gaan dromen: ‘Hij zegt niets, maar dat zegt niets, want hij zegt nooit iets’. En ook: ‘Je kunt beter veelzeggend zwijgen dan nietszeggend praten’.

Ook het Opperwezen komen we met de regelmaat van een comtoise in aforismen tegen. Onder anderen de Jehova’s getuigen en de Biblebeltbewoners geven Deo volente (afgekort D.V.) veel teksten blijmoedig aan elkaar door, zoals bijvoorbeeld ‘God geeft ons de noten, / maar Hij kraakt ze niet voor ons’. Het is een waarschuwing tegen latente lethargie. Een religieuze hartenkreet tegen gemakzucht ligt besloten in: ‘Vertrouw gerust op God maar zet wel je fiets op slot’. En een diep doorleefd geloof klinkt door in: ‘God is geen uitvinding, maar een ontdekking.’ Hoe positief klinkt dat!

We moeten echter ook de negatief beladen aforismen bekijken. Neem die diepgelovige Madeirese viola-da-gambaspeler die in zijn auto als een t-dief boven z’n theewater op een T-kruising een verlichte pijlwagen van de rijkswegendienst over het hoofd zag en met zijn dronken kop decisief als een Portugese Gijs-oom zijn obligatopartij met vier wielen omhoog in een droge sloot zag eindigen, zijn wapperende bantuknots halverwege het auto-ongeluk verliezend. Hij voelde zich echt een rund, een urt.

Vooraf geldt dus: ‘Het leven is een geschenk, maar je krijgt het niet cadeau!’ Ook van toepassing: ‘Als je ooit vlinders wilt zien, zul je rupsen moeten verdragen’. En

over zijn ongeloofwaardige verklaringen bij de politie: 'Er zijn zoveel manieren om de waarheid te vertellen, dat het haast overbodig is om te liegen ...'

Geen leugen is, dat de combinatie aforismen/dictee een moeilijke is. Ik zei het al. Volzinnen van gewapend beton zijn een utopie. Het is al helemáál monnikenwerk om filosofische bespiegelingen in te passen als 'Tijd is slechts een herinnering in aanbouw' of 'Van leven ga je dood'.

Dit dictee eindigt daarom met enkele passende levenswijsheden, die uw dagen kunnen verheffen. U kent al: 'Wie goedgeeft, goed ontmoet'. De intelligente deelnemers onder u zullen beamen: 'Het menselijk verstand heeft zijn grenzen, de menselijke domheid niet'. Daarom: luister naar elkaar! 'U heeft niet voor niets twee oren gekregen en maar één mond'. Maar ocharm/ocharme/ocharmen, uw auteur valt in zijn eigen zwaard. Hij vergeet helaas zijn eigen vertrouwde credo, te weten: 'Je zegt niet méér met meer woorden'.

In deze dicteetekst zijn aforismen opgenomen van Hans-Christiaan Andersen, Bertus Aaffes, E. Constant sr, John Daisne, Rinus Ferdinandusse, Gust Gils, Jan Greshoff, Paul Hervien, Karel Jonckheere, Ruud Krol, Robert Long, Jan Losky, E. Massignan, Multatuli, Vladimir Nabokov, Eric van der Steen, Th. Veenman, P.G. Wodehouse. Ook Chinese spreekwoorden en bloempjes van de Gerarduskalender.